

Warszawa, 06 grudnia 2019 r.

PROTOKÓŁ

z XIII posiedzenia Polskiej Rady Języka Migowego

Dwunaste posiedzenie Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji odbyło się w dniu 6 grudnia 2019 r. o godz. 11:00 w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ul. Nowogrodzka 1/3/5, w Warszawie.

Do czasu rozpoczęcia posiedzenia nie wpłynęło od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgłoszenie Jego przedstawiciela do Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji.

Zgodnie z listą obecności, stanowiącą zał. nr 1 do protokołu, w posiedzeniu wzięli udział następujący członkowie Rady:

- Bartosz Czyczyn (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych),
- dr Małgorzata Czajkowska-Kisil (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Małgorzata Talipska (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Maciej Pilecki (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Kajetana Maciejka-Roczana (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących)

oraz:

- Pani Ewa Dąbrowska – główny specjalista w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,

Wszystkie osoby obecne na posiedzeniu podpisały listę obecności.

Posiedzenie na język migowy tłumaczyła p. Mariola Kozłowska-Nowak

Ad. 1.

Na wstępie posiedzenia **Pani Przewodnicząca Małgorzata Talipska** powitała obecnych i przedstawiła proponowany porządek obrad.

Ustalono następujący porządek obrad.

1. Zatwierdzenie programu obrad;
2. Sprawy bieżące;
3. Sprawy różne;
4. Zakończenie obrad.

Ad. 2.

Pani Przewodnicząca poinformowała członków, że wszyscy zebrani dostali list w formie wniosku, stanowiący zał. nr 2, od Pana Stanisława Porowskiego ze Stowarzyszenia Polskiego Instytutu Praw Głuchych, na który członkowie Rady chcieli odpowiedzieć.

- 1) przyznanie biegłym tłumaczom polskiego języka migowego tj. statusu certyfikowanych tłumaczy przysięgłych polskiego języka migowego (PJM).

Pan Porowski stał na stanowisku by każdy biegły tłumacz, który jest biegłym tłumaczem w sądzie dostawał certyfikat, jednak członkowie Rady się z tym nie zgadzają ponieważ może to powodować zaniżanie kompetencji i obniżać standard świadczonych usług. Dlatego Rada chce poinformować Pana Porowskiego, że został napisany projekt do Pełnomocnika, który następnie skierowano do Ministerstwa Sprawiedliwości. Rada nie popiera tego co postuluje Pan Porowski ponieważ jest to zaniżenie obecnego poziomu. Tłumacz sądowy mający na stałe certyfikat T2 nie rozwija się zdaniem członków Rady dlatego co kilka lat należy sprawdzać jego kompetencje. Pani Przewodnicząca zapytała o zdanie pozostałych członków posiedzenia czy zgadzają z tą opinią?

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil poinformowała, że do Polskiego Związku Głuchych (PZG), który delegował biegłych tłumaczy wpłynęło ostatnio bardzo dużo wniosków o odwołanie obecnych tłumaczy ponieważ nie spełniają oni żadnych norm. Jest za tym aby napisać i wyjaśnić stanowisko PRJM. PZG jest organizacją pozarządową, która stara się walczyć o prawa głuchych dlatego dobrze by było, by byli świadomi jaka jest sytuacja. Przygotowanie certyfikacji wymaga czasu. Aby tłumacz przysięgły świadczył wysoki standard usług musi być przygotowywany i sprawdzany w tej dziedzinie.

Następnie Pani Przewodnicząca powiedziała, że tłumacz nie jest tłumaczem przysięgłym, a tylko opiniodawcą tego co mówi. Natomiast tłumacz przysięgły jest tłumaczem, który tłumaczy konkretną informację. PRJM chce przedstawić swoje działania podjęte w zakresie certyfikacji oraz pokazać co można jeszcze zrobić w trosce o wysoki poziom kompetencji. Kwestie organizacji są poza PRJM.

- 2) wprowadzenie w polskim prawodawstwie tj. nadrzędności Polskiego Języka Migowego jako języka naturalnego, wizualno-przestrzennego języka do komunikowania się osób głuchych. Może stanowić to wstęp do prac nad

ustanowieniem polskiej społeczności głuchych mniejszością językowo-kulturową.

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil zapytała pozostałych członków czy wiedzą by istniał w polskim prawodawstwie dokument, który uprawnia język polski do bycia językiem?

Pan Bartosz Czyczyn powiedział by do tego postulatu dodać, czy w polskim prawodawstwie istnieje pojęcie mniejszości językowo-kulturowej? Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil odpowiedziała twierdząco. W rozmowie z Panem Porowskim przedstawiła stanowisko, że nie jest wykonalnym, z prawnego punktu widzenia, by w Polsce język migowy funkcjonował na równi z językiem polskim. W każdym państwie istnieje jeden język urzędowy. Wyjątkiem są kraje gdzie społeczności wielojęzyczne są tak liczne, że wprowadza się dwa języki urzędowe tj. Kanada i Szwajcaria. Natomiast w krajach gdzie istnieje większość językowa jest jeden język urzędowy. Najpierw musiałaby być powołana mniejszość językowa by przyznać prawa jej językowi. A co za tym idzie by język mniejszości mógł być językiem wspomagającym w urzędach. Na takiej zasadzie mógłby funkcjonować język migowy tylko, że jest to inna droga procedowania.

Pani Przewodnicząca poinformowała, że PRJM weźmie ten punkt pod uwagę w dalszych pracach. Najpierw należałoby ustalić w Głównym Urzędzie Statystycznym jaka jest liczebność osób głuchych. Pan Bartosz Czyczyn zobligował się do przedstawienia na roboczo stanowiska: czy problem wnioskowania osób głuchych za uznanie ich mniejszością etniczną jest znany w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, które reprezentuje i w którego gestii jest to zagadnienie.

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil postawiła pytanie: skąd się wziął pomysł dołączenia społeczności głuchych do ustawy o mniejszościach? Odpowiadając powiedziała, że nie trzeba tworzyć dla głuchych i języka migowego oddzielnych ustaw wystarczy potraktować ich podobnie jak mniejszości etniczne czy mniejszości językowo-kulturowe, żeby to co mieści się w ustawach dotyczących mniejszości ich obejmowało.

Pani Przewodnicząca powiedziała, że Rada sprawdzi co może z tym tematem zrobić i weźmie to pod uwagę to, o czym pisze Pan Porowski. PRJM nie odbywa się tylko w języku polskim jest też tłumacz. PJM jest językiem osób środowiska głuchych.

- 3) wprowadzenie obowiązku zapewnienia osobom głuchym w placówkach służby

zdrowia dostępu do tłumacza polskiego języka migowego.

Pani Kajetana Maciejska-Roczan mówiła o Komitecie Dostępności Plus w ochronie zdrowia, w którego skład wchodzi m. in.: Polski Związek Głuchych i Polski Związek Niewidomych. Do PZG trafił dokument pn. „Standard dostępności szpitalnej” liczący 78 stron, który z uwagi na osoby głuche został bardzo dobrze, wyczerpująco i szczegółowo opracowany. Dokument trafiając do PZG wymagał tylko drobnych poprawek.

Pan Maciej Pilecki powiedział, że coraz więcej szpitali i przychodni zapewnia pomoc tłumacza osobie niesłyszącej. Zadeklarował, że na następne posiedzenie przygotowuje notatkę z tego co do tej pory zdążył sprawdzić i jak to wygląda z dostępnością tłumaczy w służbie zdrowia wraz z propozycjami.

- 4) wprowadzenie modelu edukacji dwujęzycznej w szkołach dla głuchych.

Pani Przewodnicząca powiedziała, że sprawy edukacji są w toku.

- 5) nałożenie na instytucje kultury realizujących zadania publiczne tzn. obowiązku zapewnienia osobom głuchym, niedosłyszącym i niewidomym tj. audiodeskrypcji, napisów dla głuchych i niedosłyszących oraz tłumaczenia na polski język migowy w dostępie do dóbr kultury.

Pan Maciej Pilecki zauważył, że Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podejmowało bardzo intensywne działania w zakresie wyznaczania przedstawicieli poszczególnych resortów. Pani Przewodnicząca zaproponowała zapis o monitorowaniu i obserwowaniu sytuacji w dostępie do kultury. Pan Maciej Pilecki powiedział, że w niektórych miastach na Śląsku wydarzenia kulturalne odbywają się z udziałem tłumacza migowego. Pani Przewodnicząca zwróciła uwagę, że chodzi bardziej o Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, które mają obowiązek dofinansowywać tłumaczy migowych. Pani Przewodnicząca zaproponowała zapis o obserwowaniu działań.

- 6) utworzenie Domów Seniora Głuchego w którym kadra jak i zarówno pensjonariusze będący osobami głuchymi będą komunikować się w polskim języku migowym (PJM).

Domy Seniora – dział podlegający pod Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. **Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil** zwróciła uwagę, że temat Domów

Seniora jest być może kwestią stworzenia rozwiązań prawnych. Drugim wyjściem może być rozwiązanie by personel w domu opieki nad osobami starszymi mógł komunikować się w języku migowym, choć osoby niesłyszące nadal byłyby pozbawione kontaktu z pozostałymi pensjonariuszami słyszącymi. Pani Przewodnicząca podsumowując powiedziała, że Rada będzie działała w tym kierunku.

Ad. 3

Brak spraw różnych.

Ad. 4

Na zakończenie obrad ustalono, że następne posiedzenie odbędzie się w przyszłym roku kiedy najprawdopodobniej będzie już powołany nowy Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Protokolant

Przewodniczący Rady

